

CURIOZITĂȚI SCRIPTURALE

de Rev. *Nelu Terpea*

(continuare din numărul trecut)

18. EVANGHELIA DUPĂ MATEI

18. **Isus sărac.** (Mt.8:29-20). În timpul Domnului și al ucenicilor, călătorii erau pe drumuri în anumite zone ale anului, timp potrivit pentru călătorie. În felul acesta, oamenii fiind mulți puteau să se apere de tâlharimea care astepta la drumul mare. Acest lucru impunea și anumite inconveniențe. Israelitul trebuia, conform Legii, să fie primitor de oasepți – să nu răspundă cu „nu” când i se cerea un ajutor. E ușor de imaginat cum casele erau arhipline aproape în fiecare noapte, pe vremea călătoriilor. Întrucât nopțile sunt reci, unii călători erau multumiti dacă li se permiteau doar să intre în casă și dacă nu aveau loc pe jos, pe unde să se întindă: dormeau în picioare sprijiniți de perete, sau de vreun stâlp susținător al tavanului. Cel ce găsea vreun loc să se întindă pe lângă perete, se numea norocos în acea noapte.

Existau și călători care mergeau în lume să-și caute norocul. Fiind prea mulți copii în familie, o luau la picior în speranța unui viitor mai bun. Dintre aceștia, unii reușeau, iar alții nu. Din ultima categorie unii ajungeau cerșetori, iar alții luau calea hoției și a tâlhăriei.

Din mulțimea aflată pe țarm, un om și-a dat seama că Domnul are o deosebit de mare influență. Aceasta înseamnă întotdeauna mâncare și loc de dormit. „Învățătorul, vreau să Te urmez oriunde vei merge”. Domnul a răspuns exact dorinței lui, arătându-i că nu e bine să-L urmeze din acest punct de vedere.

19. **Morții să-și îngroape morții.** (Mt.8:21-22). Acest text a trezit curiozitatea cititorului dintotdeauna. Domnul nu a respins pe nimeni care a avut nevoie de ajutorul Lui, și iată că acum, un om bătrân trebuia îngropat, iar Isus se arată potrivit. Dar, există o explicație suficient de plauzibilă.

Pe vremea aceea, tot poporul Israel vorbea limba aramaică, nu ebraica. În această limbă există două cuvinte care se scriu la fel, MTTA, dar se pronunță diferit: MeTTA (care înseamnă „mort”), sau MaTTA (care se traduce cu „localitatea”, sau „localnicii”).

Încă de timpuriu, creștinii știau că Evanghelia lui Matei a fost scrisă pentru evrei, adică în limba aramaică, iar mai târziu a fost tradusă în greacă și pentru neamuri. Luca (9:59-60) a scris Evanghelia sa, direct în limba greacă după ce făcuse cercetări cu deamănuntul, pentru prea alesul Teofil (1:3-4). Cum nu este menționat nicăieri care i-a fost sursa acestei întâmplări, este de crezut că această informație o are de la Matei, sau de la cititorii Evangheliei lui Matei.

În suportul acestei explicații stă și tradiția. Legea lui Moise a reușit să creeze un anumit simțământ de unitate între oameni. Dacă ar fi murit cineva, să zicem, un călător necunoscut de vreun localnic, toată localitatea sărea să-l înmormânteze cu demnitate. În acest caz, „Lasă ca localnicii să îngroape mortul”, sună bine. De asemenea, se știe că în Israel, mortul era înmormântat imediat cum a murit; nu se aștepta până a doua zi. Dacă este așa, cum este posibil ca omul acesta să fie lângă Domnul Isus pentru a-l asculta învățăturile, iar pe tatăl său să-l fi lăsat mort, acasă?

În tradiția iudaică a vremii, omul bătrân, neproductiv, era considerat ca și mort, iar în acest caz, expresia „Dă-mi voie să mă duc mai întâi să îngrop pe tatăl meu”, de fapt nu vorbea, propriuzis, de tatăl mort, ci de tatăl bătrân. Textul din Mc.7:10-13 ni-l arată pe Domnul Isus plin de compasiune pentru părinții bătrâni care au nevoie de ajutor. Deci tatăl omului acestuia nu mai era productiv, dar se putea întreține, iar puținul ajutor pe care fiul urma să i-l dea, era foarte obișnuit între vecini. Cu alte cuvinte, bătrânul tată nu avea nevoie neapărată de ajutorul fiului. În acest caz, Domnul, care era familiar cu tradiția și vocabularul localnicilor, a răspuns în limbajul lor: „Lasă mortul să îngroape mortul” adică „Lasă-i pe localnici să îngrijească de tatăl tău”.

20. **Nuntă și post.** Seriozitatea, cu care tratează toate lucrurile, era cunoscută lui Israel și vecinilor lui din acele timpuri. De aceea, la întrebarea pe care ucenicii lui Ioan Botezătorul au pus-o Domnului Isus, El a răspuns cu un exemplu care frapează prin contrastul lui. În zilele de post toată lumea este tristă, iar în zilele nunții toată lumea este veselă, dar mai ales în această zonă a lumii. De aceea, nunțile nu erau programate în zilele de post. La nuntă sunt chemați prietenii și rudeniile, dar toate vecinele pregătesc bunuri și le aduc miresei pe care vor să o vadă. Obișnuit, nunta ținea câte trei zile, alteori, șapte zile. Toți călătorii care, în aceste zile, treceau prin localitate, neinvitați, veneau la nuntă. Era bucuria nuntașilor, ca din bucatele lor, aduse de acasă și din cele pregătite de mire, să se alimenteze toată lumea. Toți cerșetorii care azeuau că în localitatea din apropiere este o nuntă, se grăbeau: pentru câteva zile aveau mâncare din belșug. Acesta era un fel de centru al binecuvântării peste localitate. Deseori, dușmanii se trezeau la nuntă, față în față, ambii

voitori să se veselească; de aici plecau, acasă, prieteni.

Când alimentele și vinul se terminau, mirele se retrăgea. Acesta era semnalul că nunta s-a terminat. Toți participanții plecau la casele lor, sau în pribegia lor. După atâta îmbuibare, mulți obișnuiau să stea în post, deși nu era zi de post. Aceste lucruri fiind cunoscute de toată lumea, Domnul le răspunde printr-o întrebare: „*Se pot jeli nuntașii câtă vreme este mirele cu ei? Vor veni zilele când mirele... [se va retrage] ...de la ei, și atunci vor posti.*”

21. Isteria jelistorilor. (Mt.9:23-24 / Mc.5:38 / Lc.8:41). În rândul popoarelor semite, jelitul la capul mortului e un adevărat ritual. Multor români care citesc aceste rânduri s-ar putea să le fie cunoscute aceste lucruri, fiindcă în multe colțuri ale țării noastre încă mai există jelitoare plătite.

Cântecele lor, uneori iau forma monologului în numele mortului. și de multe ori jelitoarele vorbesc despre mort ca despre unul care doarme; Domnul a folosit, ca și jelitoarele expresia plină de adevăr „Fetița nu a murit, ci doarme”. Ei își băteau joc de Isus fiindcă El nu a bocit, ca bocitoarele, ci a vorbit serios cerându-le să înceteze zarva.

Alteori are loc un dialog între mort și jelitoare, sau între el și vecini, familie, prieteni și dușmani. Mai mult decât în alte etnii, semii își zgârâie fața, nu-și mai rad barba (pentru o vreme), își fac răni în corp, își rup hainele; femeile își taie părul și se lovesc peste piept. Cu cât cineva este mai aproape de cel decedat, ca rudenie, cu atât mai mult își face rău trupului său pentru a arăta durerea pe care o are pentru pierderea celui mort.

Obiceiul jelitului este o lege nescrisă. Dragostea pentru cel, acuma mort, a determinat păstrarea tradiției. Avraam a lăsat-o pe Sara moartă la cort și a plecat la târguială cu hetii pentru peștera Macpela lui Efron în care s-o îngroape. Când Avraam a murit, fiii săi, Isaac și Ișmael, l-au îngropat tot în peștera Macpela. Pe Isaac, l-au îngropat în aceeași peșteră. Toți au fost înmormântați fără bocet special. La îngroparea lui Iacov, copiii lui au jelit șapte zile. Au împrumutat obiceiul jelitului de la egipteni. Încet, în timp, obiceiul a cuprins toate etniile semite.

22. Turmă fără păstor. Oile au un anumit comportament, specific lor. Când oile sunt la pășune ele mănâncă liniștit dacă au simțământul că păstorul este lângă ele. Dacă li se pare că păstorul nu este în turmă, ele pasc iarba, dar din când în când ridică capul și behăie scurt. Ziua, ori noaptea, când turma devine neliniștită, păstorul trece printre ele, cântând sau vorbindu-le liniștit, iar oile își îndreaptă capul spre el. În felul acesta, turma se îndreaptă păscând în urma lui. Când toată turma îl urmează, el se oprește, iar turma paște în siguranță.

Când Domnul Isus a văzut gloatele de oameni venind din toate părțile, ele au arătat ca oile împrăștiate pe pășune fără vreo direcție; nu aveau păstor. Străinii îi opresau politic și financiar. Preoții erau reci spiritual. Fariseii promiteau atât de mult, dar erau străini față de rănilor. Israelii erau ca o turmă fără păstor, gemând mereu din pricina poverilor care îi apăseau, iar spiritual nu li se dădea ceea ce aveau nevoie.

23. Călătorii și tâlharii. (Mt.10:9-10). În cei trei ani pe care i-a petrecut Domnul Isus printre iudei ca Învățător, El s-a folosit des de cultura poporului: de zicătorile și proverbele care circulau, de obiceiurile oamenilor, cât și de realitatea practică pentru folos atât în viața de fiecare zi, cât și pentru învierea și ridicarea sufletului.

Peste tot pe unde ucenicii umblau, dacă ar fi primit bani (aur, argint și aramă) pentru vindecările pe care le făceau, ei ar fi fost în pericol de moarte din partea tâlharilor. De aceea, Domnul specifică: „*Fără plată ați primit, fără plată să dați.*”

Călătoriile aveau vremea lor, când omul nu suferea frigul în timpul drumului. Puțini erau cei ce circulau cu încălțăminte cu talpă de piele de animal. Marea majoritate purtau încălțăminte de lână, cu talpă de lână. Talpa era făcută cu acul de croșetat și era foarte deasă. Pe de-asupra, talpa era îngroșată. Desigur, o astfel de încălțăminte nu era rezistentă. De aceea, cei cât de cât avuți, aveau două încălțăminte, când plecau la drum. Când una din ele începea să se rupă, se încălțau cu cealaltă, iar pe prima o reparau din mers.

Inconvenientul cel mai mare stătea în faptul că dacă le ieșeau tâlharii în cale și-i găseau cu două perechi de încălțăminte le lua pe amândouă. De ce? Fiindcă astfel de oameni puteau să recupere pierderea cu ușurință.

Noaptea, călătorii le petreceau prin casele vreunui cătun, pe unde ajungeau. Ziua călătoreau spre destinație. Cel sărac era cunoscut prin faptul că purta numai o singură haină. De aceea nici nu pornea la drum când afară era frig în timpul zilei. Când atacau tâlharii, ei se uitau la numărul hainelor pe care le avea călătorul. Un om avut se putea îmbrăca și până la șase haine una peste alta. Dacă călătorul avea doar o singură haină pe el, era iertat.

Nu de puține ori călătorii săraci, fără traistă, primeau mâncare din partea tâlharilor. Obișnuit, tâlharii căutau bani. Dar de la săraci nu aveau ce lua, și când acestora le era foame, tâlharii își împărțeau mâncarea cu ei. De aceea, Domnul le-a cerut ucenicilor să nu ia traistă cu ei.